

mel i sucre **PRENSA CORONA**

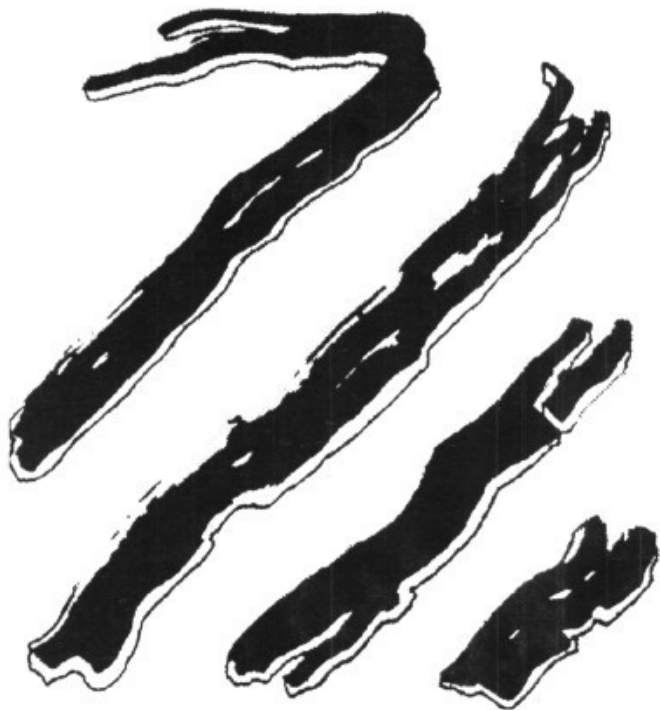
Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Gener de 1992

Núm. 139

MEL I SUCRE - Gener, núm. 139. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

Local social: Casa de Cultura, carrer de Bellavista, 13 - Sant Joan (Mallorca) 07240.

Consell de redacció: Gracià Sànchez, Guillem Florit, Joan Sastre, Joan Font, Joan Moratinos, Mateu Sastre.

Tirada actual: 500 exemplars.

Els articles originals s'han d'entregar abans de dia 18 del mes en curs.

Nota: S'adverteix als possibles lectors de *mel i sucre* que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris, pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

Dipòsit legal: 49.1983

Coberta: Nit de cap d'any (G. Florit)

Contracoberta:

Impressor: Informacions Llevant s.a.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28 - Manacor

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU

- Notícies locals
- L'Ull de Vidre
- Ajuntament, per G. Sànchez i F. Nicolau
- Vivim a una colònia (d'Espanya), per Andreu Bauçà
- Entrevista amb el batle de Sant Joan, per Miquel Company
- Gloses a un fadrí desgraciat..., per Joana Serra "Cartera"
- La nit de cap d'any, per Guillem Florit
- Apunts d'història: Gayà, Bauçà i Companyia, per Arnau Company
- Índex de Mel i Sucre del 1991, per Joan Sastre
- Comunicat del PSM
- L'herbolari, per Miquel Company i Guillem Florit.
- Mel i sucre, dolcet dolcet, per Joan Bauçà
- Excursió
- Encreuat, per Joan Sastre
- Agenda

Notícies locals

— Del 5 al 15 de desembre el santjoaner Joan Morey va tenir exposats els seus flabiols a la Fira d'Artesania, Balear 91, integrat dins l'estand de la Mancomunitat del Pla. La decoració de l'estand, amb marges de pedra, va cridar molt l'atenció del públic. Era la segona vegada que el mestre Morey anava a la fira com a expositor.

— A la fi, l'Arxiu Municipal de Sant Joan estarà en condicions acceptables. La sala que ha d'acollir l'Arxiu, la part de dalt de la sala de sessions, està pràcticament enllestida. La feina de catalogació, que du a terme un grup de persones dirigides per Pau Mateu, també està molt avançada. Els dos arxius públics de Sant Joan, el Municipal i el de l'Església, ja estaran a disposició dels investigadors.

— La parròquia catòlica de Sant Joan ha presentat l'estat de comptes corresponent a l'any 1991. Hi ha un saldo acumulat positiu que s'acosta als dos milions de pessetes. El balanç demogràfic, en canvi, ha estat negatiu: hi ha hagut 28 baixes i només 8 altes.

— Els lladres han tornat passar per Sant Joan. A Son Sineu, a d'en Parric de Son Baró, se'n varen dur tota la perxa. També varen entrar a robar a Ca Na Mates i se'n dugueren devers 200.000 pessetes.

— S'han celebrat les festes de Nadal amb la mescla habitual de tradicions religioses, grans tiberis, consumisme desfermat i sarau per llarg. Una innovació dins l'apartat religiós ha estat que la Sibilla ha actuat dues vegades, interpretada per dues persones diferents: a les Matines i el dia dels Reis. Un acte que cada any va a més és anar a sentir les dotze bataionades davant

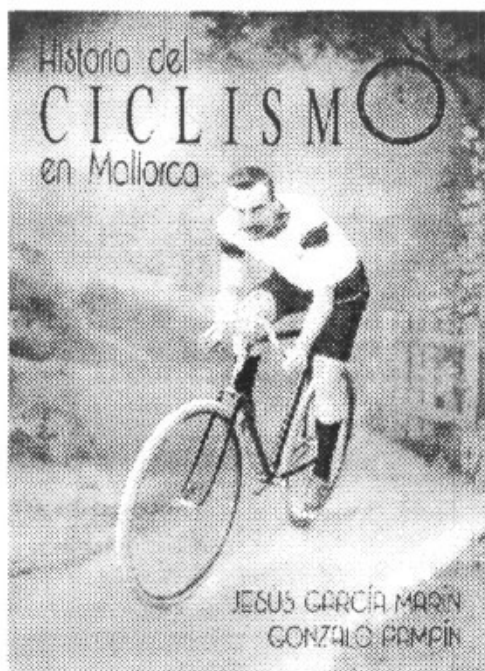

el rellotge de l'Església. La gent ha vist que sonen millor a la plaça de Sant Joan que a la Puerta del Sol de Madrid.

— Els nous responsables de la cultura municipal han recuperat l'antiga tradició de fer un concurs de betlems. La participació i el nivell han estat molt notables. El millor betlem ha resultat ser el de Catalina Munar Caimari, de la Cova. L'única queixa ha estat que el jurat passàs a veure els betlems el dia dels Reis, quan ja feia dies que estaven confeccionats i la pelussa estava resseca.

— L'Obra Cultural Balear atorga cada any els **premis 31 de desembre**, que enguany varen tenir lloc al Casino de Mallorca el propassat 19 de desembre. Entre d'altres es concediren el premi Bartomeu Rosselló Porcel al nostre company i col·laborador Jaume Falconer i una menció especial a la Coral Universitària, la qual és dirigida pel santjoaner Joan Company.

— El passat dia 24 de desembre, la coneguda i la més denunciada empresa de Mallorca, Aumasa, tingué una nova aturada. De fet, aquests fets no passen desapercebuts per a l'opinió pública, ja que diferents persones veren el camió ben aturat.

— A mitjan mes de desembre a la corba de Meià, un cotxe seguí recte i es va carregar algun dels indicadors de revolt peligros. Ara, els caminers ja els han tornat a posar. Veurem quin temps duren.

— També el passat mes de desembre fou presentat el llibre *Historia del ciclismo en Mallorca*, publicat per l'editorial Miramar. En aquesta història hi surten en diferents ocasions els corredors santjoaners Miquel Gual, Gabriel Company i Antoni Karmany, els quals temps fa que aconseguiren nombrosos èxits. Llàstima que els seus èxits no es corresponguin amb la qualitat tècnica i de contingut del llibre, així com la seva presentació, ja que el conegut Bahamontes (desplaçat a propòsit) hagué d'anar a sopar en companyia particular d'altres corredors.

— L'any 91 ha estat un any molt plujós. Han caigut 734 litres per metre quadrat, molt per damunt els 600 litres que cauen de mitjana.

— El passat 28 de desembre, dia dels Sants Innocents, la nostra vila fou visitada per un grup de vàndals. Un cotxe, sembla que extern, es passejava per Sant Joan a tota velocitat. A més de no fer gaire cas als senyals de tràfic, es dedicaven a tirar ous a la gent i per les parets. Hem pogut saber que tiraren ous pel carrer Nou, pel de Bellavista i pel Camp; també en tiraren a Can Tronca (on, a la segona vegada que en passaren, foren resposts amb una poalada d'aigua) i feriren a una al·lota. Es veu que aquest cotxe vandàlic també va fer una passadeta per altres pobles, ja que en sortiren no tícies en un diari. Res, com podeu veure la gent cada dia té noves o velles formes de fer desastres graciosos.

Elèctrica
PEP DES SAIG

instal·lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
subministraments elèctrics

Consistori, 8 tel. 52 63 23
Sant Joan

Cooperativa Agrícola
SANT JOAN

tota casta de productes per al camp

— Un dia de les darreres festes de Nadal la gent pogué veure una truja que es passejava pels carrers de Sant Joan. Hem pogut saber que algú la va dur a tancar a l'antic escorxador, on la madona d'aquest animalot anà a cercar-la quan se'n temé que havia perdut tan estimat element, ja que digué que tenia més coneixement que una persona normal.

— A principis del mes de desembre el PSM celebrà un sopar de germanor. Al restaurant del Sortidor hi assistiren unes setenta persones que després de menjar pogueren sentir els parlaments dels regidors i també els pogueren demanar tot allò que volien saber sobre l'estat actual de l'ajuntament de Sant Joan. A més dels regidors Gracià Sánchez i Xesc Nicolau i assistí Hilari de Cara, membre de l'executiva del Partit Socialista de Mallorca.

— Darrerament el santuari de Consolació ha rebut la visita de gran quantitat de gent, sobretot jove. Aquests grups de joves han vingut a acampar al nostre santuari, per la qual cosa el rector Gabriel Ferriol ha decidit habilitar una zona de Consolació per a acampades.

— Els santjoaners que es decidiren a comprar loteria del PSM estan d'enhorabona, ja que la pedrera ha premiat aquest número amb un duro per pessat. Ens han dit que si en teniu faceu de veure en Gracià i el ja us farà arribar els guanys que us corresponen.

— Encara ara i des d'abans de Nadal els més jovenets tenen un nou entreteniment: els cotxes de xoc. Enguany, com sempre, s'han situat al Camp, devora la pista de tennis. Segons sembla hi estaran algun temps, ja que els beneficis que aconsegueixen, de moment, són bastant satisfactoris. El renou que fan els altaveus i les motos que hi van sembla que molesten a alguns veinats, però d'altres n'estan ben contents, ja que normalment per aquella zona se senten dessolats.

"la Caixa"

AGÈNCIA DE SANT JOAN

ANUNCI PER ALS SOCIS

Us anunciam que a partir d'aquest mes de gener començarem a cobrar les quotes del 1992.

Enguany no hi ha hagut puja.
Només són 2.500 ptes. per un any

L'ULL DE VIDRE

Aquesta imatge va ser captada pel nostre reporter gràfic fa pocs dies a la vorera del camí de la Bastida. La mateixa imatge es repeteix a molts d'indrets del nostre terme i d'arreu de Mallorca. Avui en dia, quan gratuïtament i de davant ca teva s'enduen tota casta d'objectes inservibles, sembla incongruent, incivilitzat, de porcs, vaja, que persones que tenen ca seva net com una patena ens embrutin la casa de tots d'aquesta manera.

AJUNTAMENT

Resum de la sessió extraordinària de dia 27 de desembre de 1991

La sessió començà a les 20'30 h i hi faltava el regidor Pep Mas. El públic fou d'una dotzena de persones i es tractaren els punts següents:

1r. Aprovació de l'esborrany de l'acta de la sessió anterior. Tots els regidors aprovaren l'esborrany de l'acta. Com a curiositat s'ha de dir que sempre tres de les actes trameses als regidors estan en català, la dels del PSM i la del d'Arrel, i la resta en espanyol.

2n. Festes locals per a 1992. L'Ajuntament declara com a festes locals les següents: dia 24 de juny, festivitat de Sant Joan, i dia 20 d'abril, segona festa de Pasqua. S'acordaren aquests dos dies ja que enguany la festivitat de la Degollació de Sant Joan (29.08) cau en dissabte.

3r. Cavalcada dels Reis. L'Ajuntament acordà patrocinar la Cavalcada dels Reis, organitzada pel Centre Cultural, amb la quantitat, com a màxim, de 90.000 pessetes.

4t. Petició a IBASAN de la construcció de la depuradora d'aigües residuals. Davant l'entrada de l'impost sobre l'aigua, el primer de gener de 1992, l'Ajuntament acordà sol·licitar a IBASAN la construcció urgent d'una depuradora per a la nostra localitat.

L'argument era molt raonable, ja que haurem de pagar igual tant si tenim depuradora com si no. Així, val més demanar que la facin, i com més aviat millor.

5è. Petició de projecte per a clavegueram a vials sense aquest servei. Davant el fet que s'ha

de dotar tot el poble d'aigua potable, s'acordà que de la mateixa manera s'havia de dotar de clavegueram un parell de carrers que no en tenen. Entre d'altres, aquests carrers són els del Puig de Sant Onofre, el de la Bastida, trams del carrer de la Lluna, del de l'Ermità, del Passeig de Bartomeu Oliver, etc.

Es creu que hi ha moltes possibilitats que el CIM les subvencioni, i s'acordà que les obres es farien simultàniament o abans de la instal·lació de la xarxa d'aigua potable.

6è. Aprovació dels comptes de recaptació executiva del 1r, 2n i 3r trimestres. Secretaria donà compte de les quantitats cobrades per aquests supòsits.

7è. Aprovació d'expedients d'insolvència de deutors. Secretaria informà dels expedients que hi havia hagut per aquest concepte.

8è. Aprovació de baixes i devolucions de quotes. Es donaren de baixa i es tornaren diverses quotes que no pertanyien a l'Ajuntament de la vila.

El Ple acabà mitja horeta després d'haver començat, fent un fred que pelava.

*Francesc Nicolau
Gracià Sánchez*

VIVIM A UNA COLÒNIA (D'ESPANYA)

Vaig fer l'afirmació que encapçala aquestes retxes a un company de feina castellanoparlant i quasi es va acabar. Una vegada recuperat del cop, respongué que tots els que feiem aquest tipus d'afirmacions érem uns exagerats, ja que comparàvem situacions que no tenien massa a veure entre elles.

substituïdes actualment per impostos. D'aquests, només una petita part retornen en forma de serveis. Mentrestant des de la capital s'imposa el model econòmic, educatiu, sanitari, etc. No serveix massa dir que a l'Estat espanyol les autonomies han capgirat la situació. Al cap i a la fi l'únic que fan es *gestionar* models que es dissenyen a la capital

Ho cregueu o no, no volem ser cap colònia de ningú.

Vàrem seguir parlant sobre el tema i li vaig exposar les meves raons, que són les següents:

La diferència bàsica entre una colònia i un estat sobirà és evidentment la capacitat de prendre i executar decisions importants i transcendents. En el primer cas aquesta és gairebé nul·la, mentre que en el segon es quasi total. A les colònies aquestes es prenen a la metròpoli, sense tenir massa en compte els desitjos dels que hi viuen de tota la vida. Als estats sobirans les decisions les prenen els governs propis. Així, bàsicament, de les colònies sortien primeres matèries cap a la metròpoli,

de la metròpoli. Per posar un exemple clar podem afirmar que si un dia el govern de Madrid transfereix la sanitat al Govern Balear, aquest l'únic que podrà fer serà rebre Son Dureta i cia. Amb els doblers que rebrà segons la taxació del servei continuarà apedaçant. És a dir, no podrà decidir si s'inclina pel model suec (el danès o l'alemany) de sanitat. Haurà de mantenir la xarxa ja existent, i tots ja sabem com funciona. L'única diferència serà que els metges rebran la nòmina de Palma i no de Madrid. I és que quan la principal distinció entre colònia i metròpoli -el cobrament dels

impostos- es troba en mans externes, llavors passen aquestes coses. Tot això és aplicable a l'educació, a la cultura, etc. En poques paraules, els mateixos cans amb collars distints.

Hi ha també una altra cosa més subtil que diferencia una colònia d'una nació sobirana: el tarannà de les persones que s'hi traslladen per viure-hi.

Quan un habitant de la metròpoli es trasllada a viure a una de les seves colònies sap que allà on va no haurà de canviar de llengua o de costums. Seran els nadius d'aquesta els que canviaran la seva llengua i els seus costums perquè la vida dels seus "amos" sigui quant més agradable i còmoda millor. D'exemples en trobaríem molts. Basta observar però com la llengua dels colonitzadors ha continuat essent l'oficial, juntament amb la indígena en alguns casos, depenent de la cronologia de la colonització, a tots els indrets descolonitzats: el francès a Algèria, al Senegal i al Camerun, l'anglès a la Índia, Pakistan i als Estats Units, el castellà a tot Amèrica Central i quasi a tot Amèrica del Sud, el portuguès al Brasil, etc.

En canvi quan hom es trasllada a un estat sobirà, és el nou-vingut, l'immigrant, el que s'adapta a la llengua i els costums del país. Segur que a cap dels espanyols que als anys 50 emigraren a França, Alemanya o Suïssa no se li va ocórrer que serien els alemanys, els suïssos o els francesos

els que aprendrien castellà. En molt poc temps tots parlaven com cotorres la llengua del país al qual s'havien traslladat. En canvi el meu company castellanoparlant, amb dotze anys de residència a Mallorca només ha aconseguit entendre un poc el mallorquí. Qüestió de disposició.

Com a resum d'aquesta situació, encaixaria perfectament el cas d'un artesà de fusta tallada senegalès, amb parada de venda a la plaça Major. Un dia em va explicar que ell parlava tres llengües: la nadiua de la seva tribu -una tribu d'escultors de la fusta del Senegal- el francès que havia après a l'escola del seu país, i el castellà. El mallorquí l'entenia un poc, però no el parlava ja que no es movia de Palma, em va dir. Va afegir que alguns dels seus companys de color, venedors ambulants, el xampurrejaven un poc perquè feien mercats a la part forana, i ja se sap que per aquí n'hi ha que volen conservar les relíquies.

En poques paraules: el meu amic senegalès havia après tres llengües al llarg de la seva vida: la materna i les de les dues metròpolis colonitzadores de les terres on havia viscut. De català de Mallorca no n'havia après per manca de parlants al nucli de la capital. I després qualcú pot afirmar que això no és una colònia? El meu company de feina castellanoparlant encara ho nega.

Andreu Bauçà

ENTREVISTA AMB EL BATLLE DE SANT JOAN

Gabriel Mora Mas

Biel Mora, número 2 del partit conservador a totes les eleccions democràtiques, és elegit batlle el dia 19 de novembre amb el suport dels membres del PP de la coalició PP-UM, del regidor d'Unió santjoanera i del del partit d'Arrel. A les eleccions municipals de 1979 es presenta de número 2 per la Coalició Democràtica; a les de 1983 també en segon lloc pel partit AP essent elegit regidor; a les de 1987, ocupa el mateix lloc tornant ser elegit regidor i a les eleccions de maig de 1991 es presenta altra vegada de número 2. En aquesta darrera ocasió, aconseguirà l'objectiu de ser batlle, encara que per mitjà de moció de censura. Com a batlle ens reb al despatx de la casa de la vila.

L'equip de govern d'ara està totalment obert a l'oposició i al poble que és al qual ens devem. Jo com a responsable del mateix procur jugar amb les cartes ben destapades.

— Ara que es compleixen 2 mesos de nou govern, com ha canviat l'Ajuntament respecte de l'anterior batllia?

— En primer lloc hem hagut de netejar moltes coses, com per exemple: l'escorxador, la plaça del pes dels porcs, etc. que estaven totalment

abandonades i, en segon lloc, intentam posar al dia la comptabilitat dels fons de l'Ajuntament. El

que ens dur més feina és el manteniment dels edificis públics, que són molts i es troben molt

deteriorats. Creim que, ara per ara, hem de dur una tasca de manteniment i de donar nous aires a la dinàmica de l'Ajuntament: hem posat en marxa una cosa tan típica com són les crides i els edificis públics estan oberts als veïns, en general.

— Tenc la sensació que el programa municipal del PPUM presentat a les eleccions passades era

més indicat cap una persona d'UM (Joan Barceló) que no pel que era en essència l'artífice

del PP (Biel Mora). De fet, hi ha punts que són conseqüència de la seva anterior gestió; ho creu així?

— Podria ser, però els punts que estan al programa electoral encarregats per nosaltres els intentarem dur a terme, ara els d'UM ja ho veurem.

— **Però són comuns, si o no?**

— Qualcún, n'hi ha que no.

— **Bé, per exemple, la casa de Cultura suposa un manteniment elevat pel poble, que en fareu?**

— Tenim pensat tenir-la més oberta al poble, que si volen ballar, poden ballar, però oberta per tothom.

— **I dels locals que tenen les entitats i que no s'utilitzen, que en pensau fer?**

— Tenim pensat fer una revisió per enguany i els que no l'utilitzen se lis retirarà, ja que hi ha altres entitats que no tenen local públic.

— **I del Teatre Catòlic?**

— L'Ajuntament no té diners per arreglar-ho. Ara bé, a través de subvencions es podria mirar de fer alguna cosa positiva pel poble, com per exemple un centre social. També es podria permutar

amb un troç de Consolació, que com tenc entés n'hi ha una part de l'Ajuntament.

— **I la hisenda local, com està?**

— L'estam sanejant i posam les coses al dia. No podem donar cap resumen, però l'oposició i el poble en tindran notícies en 2 ó 3 setmanes.

— **Respecte al tema de la delimitació de la xarxa d'aigua potable, a un plenari passat es va tractar un tema que era el de dur aigua a baix de la vila, que teniu pensat al respecte?**

— Establint unes regles oportunes es podria dur l'aigua fins una distància de 600 a 700 metres fora del poble, sempre que no faci falta al poble. A la pròxima comissió s'ha de parlar del preu de l'aigua.

— **Un projecte elaborat a l'anterior legislatura era el de les normes subsidiàries. No és hora ja que els regidors i l'Ajuntament en tinguin un borrador?**

— Les normes subsidiàries estan en marxa. De fet passa d'hora, ja que l'arquitecte ens prometé que per les festes ens mostraria un borrador del projecte. A partir d'aquí ens hem de posar a fer feina.

— ¿Es té en compte que amb aquesta futura normativa s'hauran de posar més durs alhora de donar concessions de llicències d'obres, tant al casc urbà com per foravila, ja que vosté mateix i els anteriors regidors del PSM, a l'anterior legislatura, insistieu en aquesta problemàtica?

— Tot això estarà considerat en aquest projecte.

— A nivell d'obres municipals, hi haurà un canvi de tendència perquè els mestres d'obres del poble puguin fer alguna de les realitzacions municipals?

— Particularment, consider que tots els mestres d'obres haurien de fer alguna obra pel poble. Crec que tots els mestres de la vila són millors que els externs; prova d'això és que les capelles del cementiri fetes per un mestre extern s'hauran de tornar arreglar. Varen telefonar compromentent-se a arreglar-ho.

— Com està el tema del carrer de la Unió?

— Falta aprovar el projecte, si s'aprova.

— I la piscina?

— Es pot contractar en qualsevol moment.

— I l'escorxador, com està?

— Net. Tots els santjoaners que vulguin fer matances particulars poden venir a cercar la clau i l'han de deixar com el trobin.

— I d'aquesta normativa imposada pel Govern Balear en la qual just es podran fer matances particulars durant els 3 mesos de l'hivern, com ho controlareu des de l'Ajuntament?

— Bé, els carnissers no hi maten. Els particulars han de demanar la clau a l'Ajuntament i nosaltres no hem tenim cap responsabilitat.

— Què vol dir? I si, per aquelles cinc-cents teniu una inspecció?

— Es pot matar durant aquests 3 mesos, en cas contrari no tenim competències.

— Una altra gran obra faraònica de molta despesa pública municipal és el local d'esplai per a la 3a. edat. Com està la seva execució?

— Bé, normal. En aquests moments s'està mirant de posar un menjador de manera mancomunada.

— Respecte de l'escoles heu prés determinacions amb l'assumpte?

— En aquests moments s'ha arreglat la calefacció, la qual no havia funcionat mai des de feia 8 anys, com també s'han arreglat les persianes.

— Respecte al tema associatiu, de quina manera incentivareu les iniciatives culturals de les entitats locals?

— Impulsarem totes les iniciatives particulars i ajudarem en tot el que sia possible.

— Em sembla que el català no està gaire impulsat des de l'Ajuntament?

— ... Bé, nosaltres estam a favor de la normalització, però has d'entendre que molta gent de la meva generació no havia escrit mai en la nostra llengua.

— Quina relació té amb l'oposició?

— Normal... De fet, cada dissabte més o manco fix parl amb en Gracià Sánchez del PSM sobre problemes que tenim per resoldre.

— I, quin és el cap representatiu de l'oposició per vosté?

— Per jo és en Gracià, ja que confii amb ell, independentment de la ideologia que tenim.

— Heu pensat fer qualche encàrrec als regidors de l'oposició?

— Nosaltres estam oberts a tota l'oposició.

— **Quina relació teniu amb l'anterior batlle i delegat d'obres?**

— Normals.

— **La gent assegura habitualment que els anteriors batlle i delegat d'obres eren més aptes pel càrrec que ocupaven i per la realització de gestions alhora de tractar amb les jerarquies pertinents. La gent diu que no en sortireu tant bé com els anteriors, ho creis així?**

— Ah si, bé, nosaltres fins aquí no hem tengut cap problema. De fet, a la 3a. fase de l'aigua hem trobat que hi havia uns 1.300 metres d'entubat que no estava previst i que s'inclouran a la última fase, que signifiquen uns 9 ó 10 milions de pessetes. No estava incluí't enlloc i, actualment es fa el projecte. Fins aquí, creim que ho duim més o menys bé.

— **¿Una pregunta que es fa molta gent és la de què si l'actual equip de govern jugarà amb les cartes netes o si se seguirà amb la dinàmica passada que les comissions d'obres no se sabia on anaven?**

— Jo, no, rotundament, no; si hi ha alguna comissió seria en benefici de tot el poble. En qualsevol cas, si n'hi hagués en parlaríem amb l'oposició i decidiríem que se'n faria.

— **D'acord amb el programa electoral i amb relació a la ruptura del pacte PP-UM,**

quina línia d'actuació municipal dureu a terme els pròxims mesos?

— La línia d'actuació municipal estarà dirigida, sobretot, al manteniment de les infraestructures, ja que no es pot seguir endeutant el poble. Intentam fer-ho tot en benefici del poble.

— **Quins són els projectes que teniu en marxa?**

— Acabar la 3a. fase de l'aigua, asfaltar el camí de sa Bastida que surt al Ravellar, sol·licitar la construcció de la depuradora, tot això a nivell d'infraestructura. D'altra banda, intentarem de posar en marxa un polígon industrial que pogués generar feina per la gent del poble.

— **Han duit res els Reis d'Orient?**

— No, no he rebut res dels Reis. El que sí hem fet han estat 5 paneres: 4 per als funcionaris i una per a les monges de la Caritat.

— **I els altres reis han deixat res per aquí?**

— No vull res i esper que no passin mai.

Gràcies Biel esperant que no hàgim de dir:

En Figuerota va dir:

*—em vols tocar ets ous,
tant són els regidors nous,
com els qui varen sortir.*

Miquel Company

GLOSES A UN FADRÍ DESGRACIAT O SES AL·LOTES D'AVUI EN DIA

Na Joana Serra "Cartera", glosadora de Búger, és l'autora del glosat que exposarem a continuació. De la seva obra, destacarem "A la mort d'en Llorenç Mora Martí", "Es gendres i ses sogres", així com una sèrie de gloses cantades la diada de Sant Antoni.

Tingué una apreciable popularitat a les vetllades o combats de gloses, sobretot a les anomenades de "picat" on s'enfrontà amb en Planisi, en Mirató, en Calafat,... Les referències a la temàtica sexual d'una manera més o menys velada eren essencialment l'eix de la vetllada i les gloses ben coentes i granades, la delícia de l'espectador.

El glosat que veurem a continuació, de protagonista masculí, plasma una sèrie de tòpics que trobam avui en dia dins aquesta classe d'obres: la dona que no sap fer feines de la casa, la fadrina que li dóna guerrer, la sogra malsofrida..., però, deixem que ens ho conti na Joana "Cartera".

Jo vaig néixer tan sortat
que no me'n puc avenir
i ara veurem en llegir
a mi lo que m'ha passat.

Quan vaig esser fadrinet
que me pegà festegera
per camins i carretera
caçava com un moixet.

Quan les veia tan guapetes
que em feien enamorar
no me cansava d'anar
per caseva a fer voltetes.

Una me deia que si
però s'altre m'engegava
i es remei que me quedava
era callar i sofrir.

Per elles vaig donar passes
que així ho fa un fadrí
però amb un any vaig tenir
més de trenta carabasses.

Les anava en es costat
i les movia xarrera
però en deixaven darrera
com un que l'han tupat.

A una un dia vaig dir:
- Què té puc acompanyar?

I ella me va contestar:
- Es cine m'has de pagar
i estaràs devora mi.

Jo l'hi vaig donar s'entrada
i l'esperava en es carrer
i ja le m'afin que vé
i un altre acompanyava.

Quan va ésser devora mi
que de jo no feia cas
li vaig dir: l'hem pagaràs
si puc t'he de fer sofrir.

Darrera ella em vaig posar
i li estirava sa cova
més ella cara de *sorra*
no me va voler escoltar.

L'endemà hi vaig tornar
a cercar-li s'amistat
i vaig esser s'enamorat
fins que jo la vaig deixar.

Aquell altre hi va tornar
però jo ja comandava.
Molts de vespres m'esperava
i jo en es cafè estava
que m'estimava més jugar.

No hi anava per casar
però no li demostrava

que molts de pics hi pensava
en lo que em desprecià.

Quan me donava guerrer
hi anava molt contenta
però tendrà mal de ventre
en lo que jo li faré.

Un dissabte dematí
la vaig veure pes carrer
li vaig dir: no tornaré
no és que tenga res que dir.

Ella m'agafà sa ma:
- No no t'he feta cap falta
ja sé que tu en tens una altre
per això me vols deixar.

Li vaig dir: és que no et trob
tan guapa com te trobava
quan es cine te pagava
i un altre t'acompanyava
¡Saps que ho era d'endiot!

Mira: un altre en pots cercar
perquè no no tornaré
de tot lo que em vares fer
ho tocaràs amb sa ma.

Va quedar desconsolada
perquè jo no hi vaig tornar
perquè una altre en vaig cercar

ja que casar-me cercava.
Vaig cercar una brodadora
per tenir bon endressat
i vaig caure tant sortat
com un que es boll li fan còrrer.

Vaig treure es número ú
amb aquesta brodadora
lo que a mi me va fer còrrer
ja no ho pot creure ningú.

Si vaig parlar de casar
i jo anava tot content
hi he perdut s'enteniment
veure lo que em fer passar.

L'endemà d'ésser casat
estàvem a un hotel
lo que és sa dona em sap greu
donar-ho per publicitat.

S'acaben ses noviances
i mos n'ha vàrem anar
i l'endemà per menjar
començarem ses dances.

M'en vaig anar a treballar
i ella va quedar a ca nostra
i sa passada més rostra
veureu lo que em va passar

Ella volgué fer es sopar
perquè era molt revetlera:

posà dins sa greixonera
es pèsols sense esflorar.
Ja poreu considerar
ses sopes si estaven bé
es sopar que me va fer
no se poria menjar.

Perxades li va costar
perquè bé no se portava
sa culpa la té sa mare
perquè be no l'ensenyà.

No he de menester notari
però tothom m'entendrà
ses mares han d'atupar
que els ensenyen de pintar
i no els ensenyen d'aguiar
que és lo més necessari.

Ni he de rentar ni d'aguiar
ni d'agranar no en sabia
i quan un infant tenia
sols no el sabia amocar
no li sabia posar
es vestit ni sa camia...
¡Vaja un trasto que tenia!
Ja ho poreu considerar.

Ara un consell vull donar
en es fadrins de Mallorca:
que no la cerquin tant torta
com jo la vaig agafar.

Moltes van an es taller
i no saben fer es dinar
i s'homo que s'hi casarà
farà lo que jo vaig fer.

Escoltau lo que vull dir
que al instant dic sa darrera:
si aqueixa és mal fanera
pegau-li amb una granera
però no hem pegueu a mi.

Ara ja vull acabar
basta de publicar-ho.
Som des poble bugerró
i si heu de mester un favor
si es que pugui acceptar-lo
amb lo seu cor ple d'amor
na Joana servirà.

Si veniu en es poblet
allà on viu na cartera
si té pa dins sa pastera
elegant i sandunguera
vos ne donarà un trosset.

Ja he acabat de parlar
de tots me despediré
si trobau que no està be
tots me podreu perdonar.

Joana Serra "Cartera"

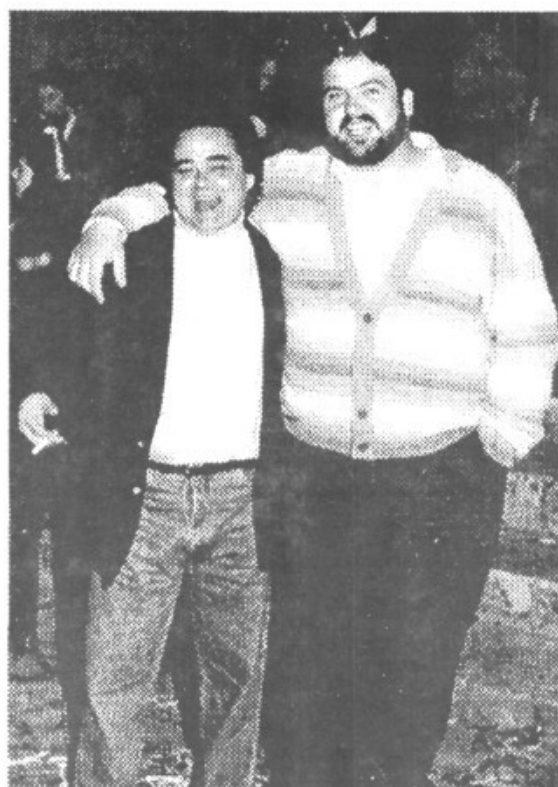
Ara que comença l'any

subscriuiu-vos a

Mel i Sucre

La revista més en forma de Sant Joan

LA NIT DE

LA GENT

CAP D'ANY

ES DIVERTIA

APUNTS D'HISTÒRIA

GAYÀ, BAUÇÀ I COMPANYIA, SOCIETAT LIMITADA

Dia 26 de març de 1928 es constituïa a Palma davant el notari Joan Alemany i Valent la societat Gayà, Bauçà i Companyia. Amb aquest acte, les dues fàbriques més importants de principis de segle XX de Sant Joan es juntaven constituint una mateixa societat. No hem pogut esbrinar les causes del perquè d'aquesta unió, però segurament primaren uns interessos comuns de les dues famílies més importants del poble.

El domicili de la societat era al carrer Consistori, núm. 7 de Sant Joan, i el seu objecte era l'exploració de la central elèctrica i la farinera vella.

La farinera vella a l'actualitat

ELS SOCIS DE LA COMPANYIA

Primerament constituïren la companyia sis socis, amb un capital social de 210.000 pessetes. Cinc d'aquests socis eren membres de les dues famílies més importants i poderoses del Sant Joan de principis de segle XX.

Aquestes dues famílies eren la Bauçà Gayà «de Cas Notari» i la Gayà Bauçà «de ca l'amo en Ramon».

Però qui eren aquests socis?

Antoni Bauçà Gayà «de Cas Notari». Nat a Sant Joan el 17 d'abril de 1869. Era fill de Josep Bauçà Pujol, notari, i d'Antònia Gayà Bauçà. Es

va casar (13 de febrer de 1923) amb Margalida Oliver Bauçà «Cauvona». De professió propietari. Fou batle de Sant Joan dues vegades, la primera des de l'1 de juliol de 1899 fins l'1 de juliol de 1909, i la segona des de l'1 d'abril de 1920 fins el 2 d'octubre de 1923. També fou jutge de pau durant llargues temporades. Va morir a la seva casa del carrer de Petra el 13 de febrer de 1942.

Era el principal accionista de la companyia amb un capital el doble que el dels altres, aportant 60.000 pessetes, que les aportava de la següent manera:

a) La Sinia, que era una parcel·la de terreny d'uns tres mil metres quadrats (unes 30 àrees), que estava valorada en unes 3.000 pessetes.

b) Una altra finca de sa Bastida, d'una extensió de dues quarterades i docentes cinquanta tres destres (186 àrees i 98 centiàrees), que estava valorada en 2.000 pessetes.

c) La fàbrica de farina i ciment, que estava valorada en 57.000 pessetes.

Joaquin Bauçà Gayà «don Xim». Nat a Sant Joan el 22 d'octubre de 1866. Era germà de l'anterior. Es va casar amb Miquela Camps Oliver. L'abril de 1910 fou anomenat secretari de l'Ajuntament de Sant Joan, càrrec que ocupà fins a la seva jubilació el 26 de juny de 1936. Va morir dos mesos després, concretament el 22 d'agost de 1936.

La seva aportació com accionista de la societat fou de 30.000 pessetes.

Lluís Joaquim Bauçà Gayà. Nat a Sant Joan el 3 de gener de 1871. Germà dels dos anteriors. Era militar i vivia a Palma al carrer Sant Feliu. Feu una aportació com accionista de la societat de 30.000 pessetes.

Climent Gayà Bauçà. «el senyor Climent». Nat a Sant Joan el 30 de maig de 1878. Era fill de Ramon Gayà i de Francesca Aina Bauçà. Es va casar (23 de novembre de 1910 a l'Església d'Esporles) amb Maria Magdalena Riutort Cabrer. De professió apotecari. Fou batle de Sant Joan entre el 2 d'octubre de 1923 i el 9 de novembre de 1923. També fou regidor (1905-1907). Tenia l'única apotecaria del poble, i a l'octubre de 1925 fou nomenat apotecari titular del poble. Va morir el 4 de gener de 1949.

La seva aportació com accionista de la companyia fou la següent:

La central elèctrica de Sant Joan, que s'encarregava de donar llum a tot el poble. Estava valorada en 30.000 pessetes.

Joan Gayà Bauçà «l'amo en Joan». Nat a Sant Joan el 14 de juny de 1880. Era germà de l'anterior. Es va casar (21 d'octubre de 1915 a La Seu) amb Catalina Carbonell Mut. De professió propietari. Fou batle de Sant Joan dues vegades, la primera des de l'1 de juliol de 1909 fins l'1 d'abril de 1920, i la segona des del 9 de desembre de 1923 fins l'1 d'abril de 1924. Va morir a la seva casa del carrer Consistori el 26 de març de 1961.

La seva aportació a la societat fou de 30.000 pessetes.

Jaume Janer Caldés. Nat a Randa el 4 de febrer de 1877. Era fill de Jaume Janer Carbonell

Climent Gayà Bauçà

i Joana Maria Caldés Mir. Estava casat amb la mestra Francesca Pujol, aportà també 30.000 pessetes, de la següent forma:

- a) Un quartó de terra valorat en 1.000 pessetes.
- b) 29000 pessetes en metàl·lic.

Les professions d'aquests sis socis eren: propietaris (2), apotecari (1), militar (1), secretari d'ajuntament (1) i sense professió (1).

Com ja hem vist, cinc d'ells perteneixien a les dues famílies més poderoses de poble (tres germans de la família Bauçà Gayà i dos germans de la família Gayà Bauçà).

Políticament, tres d'ells foren els únics batles de Sant Joan durant el primer quart de segle: Antoni Bauçà Gayà (1899-1909 i 1920-1923), Joan Gayà Bauçà (1909-1920 i 1923-24) i Climent Gayà Bauçà (1923).

També teniren els càrrecs de jutges: Joaquin Bauçà Gayà (1908-1910), Antoni Bauçà Gayà (1920, 1930 i 1935-1939), Joan Gayà Bauçà (1920-1924 i 1930). Com es pot observar, Antoni Bauçà

i Joan Gayà alternaren mutuament el càrrecs de batle i de jutge.

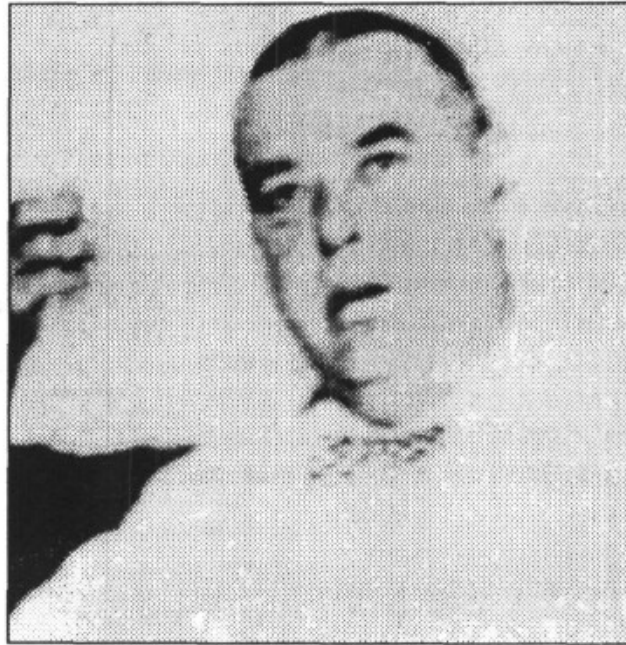
ELS ESTATUTS DE LA COMPANYIA

Inicialment la duració de la companyia es fixava en cinquanta anys, i el seu començament es datava a partir del primer d'abril de 1928.

Cada soci tenia un vot, però en cas d'empat decidiria Antoni Bauçà Gayà per tenir doble participació i també es reservava el dret de tanteig dels terrenys aportats pels socis, en cas de dissolució de la companyia.

En cas que la companyia es dissolgués, els encarregats de liquidar-la serien els mateixos socis o les persones que designassin per tal efecte.

Joaquim
Bauçà
Gayà

Els socis gestors de la companyia que s'encarregarien de l'administració de la societat serien indistintament Joan Gayà Bauçà i Antoni Bauçà Gayà. Ells dos podrien contractar i agafar obligacions en nom de la societat i representar-la plenament, tant en la signatura com en la revocació de tota classe de contractes.

Cada tres o sis mesos, segons acordassin els socis, es feria un balanç i un inventari de la situació de la companyia. Els socis que ho volguessin podrien anualment retirar els beneficis que els correspondessin, encara que es podia pendre un acord en contra per afavorir la societat.

Els beneficis líquids es distribuïrien entre els socis en proporció al capital respectiu aportat a l'igual que les pèrdues. Si les pèrdues de qualsevol balanç anual fossin majors del 25 per cent del capital total, cada soci que volgués podria demanar la rescissió del contracte.

Si moria qualque soci, la companyia continuaria entre els restants i els hereus del mort, que seria representat per una sola persona.

Finalment, s'esmentava que la fàbrica de ciment i la central elèctrica estaven edificades en una finca que gaudia de servidumbre de pas des del camí de Son Baró.

Arnau Company

NOTA: Al meu article sobre la matança del darrer número de la revista varen apareixer una sèrie d'errors i una manca de concreció cronològica. A la segona retxa de la introducció deia «Era propietat de Gabriel i Martí Camps», i hauria de dir «Era propietat de Gabriel Camps Oliver «de Son Gual» i de Gaspar Oliver Matas.

Al tercer paràgraf de la introducció deia «Primerament, Gabriel Camps i el seu germà Martí...», i hauria de dir «Primerament, Gabriel Camps i el seu cunyat Gaspar...».

Alejandro Rodríguez de Valcárcel y Nebreda fou governador civil de les Balears durant els anys 1952 i 1953.

Finalment, la meua padrina Margalida Bauçà «Arnaveta» treballà a la matança des de 1945 fins a 1974, i després hi seguí treballant temporalment dos anys més.

ÍNDEX DE MEL I SUCRE DEL 1991

El que ara segueix, encara que qualcú pot pensar que és un brou mal de beure, és una cosa molt interessant, ja que en un moment determinat qualsevol persona pot saber els articles i els números en què es publicaren unes coses en concret, ja sigui per rellegir-los o per qualsevol altra cosa. Aquest, diguem-ne, pseudoíndex està dividit segons les seccions que solen aparèixer a la nostra revista i esperam que a més d'un li pugui fer un bon servei.

Coberta

127	..... gener	..... Reis	..... G. Florit
128	..... febrer	..... Soca de figuera	..... G. Florit
129	..... març	..... Sardina 90	..... G. Florit
130	..... abril	..... Quintos 1991	..... G. Florit
131	..... maig	..... Garballó	..... G. Florit
132	..... juny	..... Batedora	..... G. Florit
133	..... juliol	..... Espigues	..... G. Florit
134	..... agost	..... Figuera encaragolinada	..... G. Florit
135	..... setembre	..... El dimoni de la festa	..... G. Florit
136	..... octubre	..... Ase	..... G. Florit
137	..... novembre	..... Tots Sants, cementiri de Sant Joan	..... G. Florit
138	..... desembre	..... Senyors i porc	..... A. Sastre

Notícies locals

Cada mes de gener a desembre	..... OCB
------------------------------	-----------

Dibuix

127	..... gener
-----	-------------

Varis

127	..... gener	..... L'edat de les deixalles	..... ***
128	..... febrer	..... Carta al Director de "Sa Nostra"	..... OCB
131	..... maig	..... Programes electorals	..... Partits

Ull de Vidre

127	..... gener	..... Cine cremat	..... OCB
128	..... febrer	..... Torrents bruts	..... OCB
129	..... març	..... Sa Nostra (+)	..... OCB
130	..... abril	..... Pista de tennis	..... OCB
131	..... maig	..... Dossier eleccions, 19 fotos	..... OCB
132	..... juliol	..... Restauració de cases (+)	..... OCB
134	..... setembre	..... Programa de festes agost 91	..... OCB
138	..... desembre	..... L'arxiu municipal	..... OCB

Opinió

127	..... gener	..... Viure a la defensiva	..... Andreu Bauzà
128	..... febrer	..... La guerra i el Minigabinet	..... Mateu Sastre
128	..... febrer	..... No té títol	..... Miquel Oliver
128	..... febrer	..... Quina barra!!	..... Joan Sastre
128	..... febrer	..... Polítics miops	..... Andreu Bauzà
129	..... març	..... U 47	..... J. Sastre

129	març	-	De fariseus va la cosa	-	A. Bauzà
129	març	-	Terra d'aquí, terra de qui?	-	Trencapinyons
130	abril	-	El pacte	-	J. Sastre
130	abril	-	Reflexions en veu alta	-	J. Font
130	abril	-	Tancat i a Madrid.	-	M. Sastre
130	abril	-	No té res a veure amb nosaltres	-	A. Bauzà
130	abril	-	El gran policia està cansat?	-	A. Bauzà
130	abril	-	Moren de fam	-	Trencapinyons
131	maig	-	Panorama	-	M. Sastre
131	maig	-	Joves, vells i els de sempre (eleccions 91)	-	M. Company
131	maig	-	Anàlisi personal de les elecc. locals	-	A. Bauzà
131	maig	-	La nostra llengua, una vegada més	-	A. Bauzà
132	juny	-	Reflexions ... eleccions	-	A. Bauzà
132	juny	-	Després de la batalla	-	M. Sastre
133	juliol	-	Arrel: el confusionisme com a doctrina	-	M. Sastre
133	juliol	-	De confondre no en fan pagar res	-	A. Bauzà
133	juliol	-	Treballar la terra	-	Trencapinyons
133	juliol	-	Els drets dels pobles i la raó d'estat	-	M. Sastre
134	agost	-	L'ajuntament de Sant Joan, un exemple a seguir	-	F. Nicolau
134	agost	-	Trossos	-	A. Bauzà
134	agost	-	No pensàssiu que regalen res	-	M. Sastre
134	agost	-	Agri-incultura	-	Trencapinyons
135	setembre	-	De per la vila	-	F. Nicolau
135	setembre	-	Una d'allà i una d'aquí	-	J. Sastre
135	setembre	-	Mala memòria	-	A. Bauzà
136	octubre	-	De militars va la cosa	-	A. Bauzà
136	octubre	-	Els vents de l'Història ens són propicis	-	M. Sastre
137	novembre	-	La roda comença a girar	-	M. Sastre
137	novembre	-	Carta oberta als qui no donen mai la cara	-	A. Bauzà
137	novembre	-	El bou per la banya i l'home per la paraula	-	M. Sastre
138	desembre	-	Les febres menors de la malaltia	-	A. Bauzà
138	desembre	-	Índex toponímic de les illes Balears	-	J. Sastre
138	desembre	-	Reflexions quotidianes	-	Francesc Nicolau

Història

127	gener	-	Pluviometria 1990	-	Miquel Pastor
127	gener	-	Els noms populars dels bolets a Sant Joan	-	Francesc Canuto
128	febrer	-	Els noms populars dels bolets a Sant Joan (2)	-	Francesc Canuto
128	febrer	-	Francesc de Borja Moll	-	M. Sastre
129	març	-	Els bous a mi no em fan por (glosat)	-	Francesc Canuto
129	març	-	Cançons d'en Pep Nofre, de Montuïri	-	Francesc Canuto
130	abril	-	Els candidats	-	J. Matas J. Sastre
131	maig	-	El Senyor Mas	-	J. Estelrich Costa
131	maig	-	Cançons d'en Pep Nofre de Montuïri (i 2)	-	Francesc Canuto
132	juny	-	De 1983 a 1991, gràfiques eleccions	-	J. Font
132	juny	-	La mort de Francesc Alomar	-	Francesc Canuto
133	juliol	-	Després del 26 de maig	-	J. Sastre
133	juliol	-	La mort de Francesc Alomar	-	Francesc Canuto
134	agost	-	Meteorologia popular: S'encruia des ferrer	-	Francesc Canuto
135	setembre	-	1981 / 1991	-	M. Sastre
135	setembre	-	Un estudi interessant: L'aplicació	-	M. Company
135	setembre	-	Vida i mort del corredor ciclista	-	Francesc Canuto
136	octubre	-	Qui va pagar el Centre Catòlic	-	Josep Estelrich Costa
136	octubre	-	Astronomia popular (sa Carrera de Sant Jaume)	-	Francesc Canuto Bauzà

136	octubre	-	La festa dels quintos	-	M. Sastre
137	novembre	-	Notes legals sobre la moció de censura	-	Joan Matas
137	novembre	-	El fibló de dia 26 d'octubre de 1991	-	M.Company
137	novembre	-	El camí del fibló	-	J.Sastre i altres
137	novembre	-	Cançons de captar figues	-	Francesc Canuto
138	desembre	-	Per Nadal una passa de gall	-	M.Company
138	desembre	-	A la memòria del gran corredor F.Alomar	-	Joan Riera Roca

Informació Ajuntament

128	febrer	-	Ple Ordinari de 25/01/91	-	Miquel Company
128	febrer	-	Una situació claudicatòria, explicacions.	-	M.Company
132	juny	-	Sessions de 30/04/91 (ex.) i 31/05/91 (ord.)	-	M.Company
133	juliol	-	Sessió extraordinària de 15/06/91	-	G. Sànchez F. Nicolau
134	agost	-	Sessió extraordinària de 13/07/91	-	F. Nicolau G. Sànchez
135	setembre	-	Sessió extraordinària de 22/08/91	-	G. Sànchez F. Nicolau
136	octubre	-	Sessió ordinària de 27/09/91	-	G. Sànchez F. Nicolau
138	desembre	-	Ses. 19/11/91 (ex.) 13/11/91 (ex.) i 29/11/91 (ord.)	-	F.Nicolau i G.Sànchez

Trossos

127	gener	-	Na Cecília de Solanda	-	G.Florit M.Sastre
128	febrer	-	El portal dels homes	-	G.Florit M.Sastre
129	març	-	Els escuts de Sant Joan	-	G.Florit M.Sastre
133	juliol	-	L'estació del ferrocarril	-	G.Florit M.Sastre
134	agost	-	La prehistòria a Sant Joan (1)	-	G.Florit M.Sastre

L'herbolari

127	gener	-	La Porrassa	-	G.Florit M.Sastre
128	febrer	-	La Cama Roja	-	G.Florit M.Sastre
129	març	-	El Romani	-	G.Sànchez G.Florit
130	abril	-	El Romaguer	-	G.Sànchez G.Florit
131	maig	-	La Rosella	-	G.Florit G.Sànchez
132	juny	-	La Murta	-	M.Company G.Florit
133	juliol	-	El Garbelló	-	M.Company G.Florit
134	agost	-	La Canya	-	M.Company G.Florit
135	setembre	-	L'Arboçera	-	M.Company G.Florit
136	octubre	-	L'Ametller	-	M.Company G.Florit
137	novembre	-	El Garrover	-	M.Company G.Florit
138	desembre	-	Les herbes de Sant Joan	-	M.Company G.Florit

Apunts d'història

137	novembre	-	La fàbrica del carbó	-	Arnay Company
138	desembre	-	La Matança als anys 40 i 50	-	Arnau Company

Cartes al director

128	febrer	-	***	-	Sis firmes
128	febrer	-	A l'amic Roger	-	***
132	juny	-	Escola d'idiomes Sunflowers	-	Aina Galmés
136	octubre	-	Les is sota els punts	-	Arrel, Departament de psiquiatria
136	octubre	-	Carta oberta al PSM Sant Joan	-	Arrel, Departament de defensa

Gloses

128	febrer	-	Declaració d'amor	-	Joan Jaume Gual
128	febrer	-	Per l'aniversari	-	Catalina Jaume
128	febrer	-	A la memòria de Joan Boveta	-	Catalina Jaume

129	març	-	Testament de Sa Sardina 1991	-	J. Matas
130	abril	-	En memòria de ... (dues)	-	C. Jaume
132	maig	-	Dedicat a Sa Sini (dues)	-	F.B.
130	abril	-	En Flaquer va fer panades	-	F.B.
136	octubre	-	Es Rector Mas i dues més	-	Catalina Jaume

Mel i Sucre Dolcet Dolcet

Cada mes	-	Joan Bauçà
----------	---	------------

Trancripcions

134	agost	-	Aland, una autonomia envejable	-	Les Quatre Barres
-----	-------	---	--------------------------------	---	-------------------

Fotos

127	gener	-	Cap d'any i els Reis (8)	-	G. Florit
129	març	-	Enterro de Sa Sardina i Sa Rua (9)	-	G. Florit
130	abril	-	El pa i peix (3)	-	G. Florit
131	maig	-	Festa del llibre 1991	-	G. Florit
135	setembre	-	Festes d'agost 1991 (4)	-	G. Florit
138	desembre	-	La Moció (7)	-	

Passatemps

128	febrer	-	Encreuat	-	J. Sastre
-----	--------	---	----------	---	-----------

Excursió

131	maig	-	Puig Caragolí		
132	juny	-	Puig Caragolí / Coves del Pirata		
133	juliol	-	Coves del Pirata / Sa Dragonera		
134	agost	-	Sa Dragonera / Torrent de Pareis / Acampada Cala Torta		
136	octubre	-	Acampada Cala Mitjana / Torrent de Pareis / Puig de Galatzó		
137	novembre	-	Puig del Galatzó / Baix del Puig Major i Penyal del Migdia		
138	desembre	-	Baix del Puig ... / Puig de Sant Nofre		

Aquest mes fa ...

Un cada mes de gener a desembre	-	OCB
---------------------------------	---	-----

Agenda

Cada mes de gener a desembre	-	OCB
------------------------------	---	-----

Contracoberta

127	gener	-	propaganda	-	Fermín
128	febrer	-	Nit de Sant Antoni	-	G. Florit
129	març	-	Sa Rua	-	G. Florit
130	abril	-	propaganda	-	Fermín
131	maig	-	propaganda	-	Fermín
132	juny	-	Excursió escolar, vint anys enrera	-	J. Sastre
133	juliol	-	Bales de palla	-	G. Florit
134	agost	-	Sargentanes	-	G. Florit
135	setembre	-	Xeremiers d'un temps	-	?
136	octubre	-	Equip de Futbol Sant Joan 91	-	G. Florit
137	novembre	-	El Fibló	-	Pep Antich
138	desembre	-	propaganda	-	Fermín

HIPER MANACOR

Su Hipermercado favorito

OFERTAS DEL 08 AL 23 DE ENERO DE 1992

Leche entera, desnatada Ato Brick 1 l.....	85.-
Coral Vajillas 1 l.....	84.-
Detergente Skip 4 kg.....	748.-
Detergente Skip Micro 2' 2 kg.....	748.-
Suavizante Mimosin 4 l.....	299.-
Rollo higiénico Colhogar P-4.....	125.-
Quitagrasa Bufalo 750 cc.....	256.-

ALIMENTACION

Café Unagras Superior 250 gr.....	85.-
Café Soluble descafeinado Unagras 200 gr.....	418.-
Magdalenas Toast 14 und.....	84.-
Barritas tostadas integrales Toast 200 gr.....	92.-
Galletas Caseras Gullon 800 gr.....	145.-
Galletas Marilu 300 gr.....	73.-
Mermelada albaricoque, melocotón	
Hero 500 gr.....	152.-
Mermelada fresa Hero 500 gr.....	160.-
Crema cacao Unagras 220 gr.....	80.-
Tomate natural triturado La Huerta	
Verde 1 kg.....	64.-
Tomate natural triturado La Huerta	
Verde 500 gr.....	38.-
Aceite Bonsol 1 l.....	111.-
Aceite Oliva Unagras 1 l.....	290.-
Sobres sopa Gallina Blanca.....	69.-
Caldo pollo Gallina Blanca 24 p.....	293.-

BEBIDAS Y LICORES

Zumo Brick Unagras 1 l.....	98.-
Cerveza San Miguel 1 l.....	93.-
Baileys Irish Cream 700 cl.....	1.359.-

SECCION CONGELADO

Raya 1 kg.....	340.-
Cigala mediana 1 kg.....	999.-
Rodajas merluza 1 kg.....	599.-

CHARCUTERIA

Choped Pork Casademont 1 kg.....	399.-
Mortadela Casademont 1 kg.....	399.-
Queso Coinga 1 kg.....	990.-
Queso Gardenia bola y barra 1 kg.....	760.-
Queso Labrador 1 kg.....	790.-
Longaniza Imperial El Pozo.....	243.-

FRUTA Y VERDURA

Patatas 1 kg.....	29.-
-------------------	------

PERFUMERIA Y LIMPIEZA

Champú HS 300 ml.....	435.-
Crema dental familiar Colgate 75 ml.....	159.-
Gel dermo Unagras 1l.....	189.-
Rollo Cocina Colhogar P-2.....	121.-
Recambio quitagrasa Bufalo 750 cc.....	159.-

TEXTIL

Chandal bebé.....	995.-
Chandal infantil.....	1.225.-
Chandal Tactel caballero, señora.....	3.500.-
Chaqueta Laker adulto.....	3.980.-
Jersey deportivo capucha.....	995.-
Bata caballero.....	1.950.-
Bata señora.....	1.950.-
Manta Orlon lisa 160 x 220.....	1.575.-
Manta Orlon lisa 210 x 250.....	1.995.-

«EL PSM VALORA MOLT POSITIVAMENT LA CAMPANYA PER L'AUTODETERMINACIÓ»

La comissió executiva del PSM-Nacionalistes de Mallorca ha valorat molt positivament la campanya realitzada el darrer trimestre de l'any que acabam de deixar a favor del reconeixement del dret a l'autodeterminació.

Maldament la reivindicació de l'autodeterminació sempre ha estat present en el corpus ideològic del partit des de la seva acta fundacional, a l'any 1976 com a PSI, i, recentment, una proposició no de llei al parlament pel desembre de 1989 i la fórmula d'acatament dels diputats en juny de 1991, és ara quan bufen vents de llibertat pels pobles arreu d'Europa, que hem cregut oportú intensificar la demanda de majors cotes de sobirania pel nostre poble.

El bessó central de la campanya ha estat, sense dubte, les mocions presentades als ajuntaments. Els resultats han superat de bon tros les nostres expectatives. De moment ja són 10 els ajuntaments que han proclamat solemnement que Mallorca fa part, juntament amb les altres illes i les altres terres de parla catalana, d'una comunitat nacional diferenciada que té dret a la seva autodeterminació. Llubí, Puigpunyent, Pollença, Santa Maria, Llorito, Maria de la Salut, Bunyola, Sant Llorenç, Sineu i Vilafranca són els pobles que han aprovat, ara per ara, la moció. És significatiu que no hagin estat sols els regidors del PSM els qui han duit la proposta aplenari i l'han votada favorablement, sinó que la majoria de candidatures independents han demostrat una perfecta sintonia amb els posicionaments del nacionalisme progressista i, fins i tot, regidors del PP-UM, CDS, PSOE i UIM han fet costat a les nostres idees.

D'altra banda, amb la campanya complementària de la distribució de 10.000 tríptics explicatius distribuïts per tota l'illa, a més de la jornada de festa i reivindicació celebrada a Llubí i la manifestació del dia 31 s'ha aconseguit que la gent es familiaritzàs amb la idea de l'autodeterminació; de fet, repassant la premsa local veim que se li ha dedicat al tema bastant d'atenció. La campanya, al marge de la pura reivindicació, tenia també aquesta funció pedagògica.

Els bons resultats aconseguits el 26 de maig passat, el notable increment de militància experimentat pel partit en els darrers mesos i la progressiva sensibilització que la nostra societat va adquirint en la necessitat d'un projecte de país per aquesta terra, ens fan esser profundament optimistes de cara a la força que pot assolir el mallorquinisme polític a mig termini.

Aquesta sensibilització estaria en consonància amb propostes, a nivell local, per part d'institucions i ajuntament. De fet, l'adhesió per part del nostre ajuntament a la Campanya de Normalització Lingüística, com també a la Plataforma Cívica per l'Autogovern n'és una mostra, així com la de l'Obra Cultural Balear de Sant Joan i de la revista *Mel i Sucre*.

Cordialment,

Grup municipal del PSM

EL MAGRANER

El magraner (*Punica granatum* L., púnica, únic, o sia, de Cartago) és un arbre que es troba en estat silvestre i cultivat; adesiara el trobam per marges i bardisses ja que per les nostres contrades aguanta be les exsecallades.

És un arbre de 2 a 5 metres. La soca, erecta, té una closca més o menys esqueixada. Les branques són espinoses a la punta i està molt ramificada. Les fulles, caduques, estan posades i són lluentes,

enrevoltada per una popa acuosa d'agradable sabor àcid i dolç. La floració ocorre a principis d'estiu i els fruits maduren per la tardor.

L'àrea geogràfica del magraner és la de la Mediterrània, originari de Pèrsia, però que avui en dia es troba localitzat per tots els països o regions temperado-càl·lides.

Les flors del magraner s'utilitzaren com a motius artístic-decoratius a països com Pèrsia,

senceres i oblongues, presentant un curt pecíol. Les flors són grosses en forma d'embut, afegides a les branques per un pedúncul curtíssim; es presenten en grups de 2 o 3 a l'extrem de les branquetes. El calze és vermell i la corola consta de 5 a 7 pètals d'un color viu vermell.

El fruit, la magrana, anomenada del greco-llatí *balausta*, és esfèric, medint de 2 a 12 cm de diàmetre i té una estructura característica. Consta de diversos carpels soldats i està dividit en diverses cavitats irregulars separades entre sí per tels membranosos; aquestes cavitats estan replenes de multitud de llavors, cada una de les quals va

Egipte, Rodes i la Xina. Hom suposa que és el fruit que Paris oferí a Venus. Aiximateix ha estat considerat des de temps remots com a símbol de fertilitat i hi ha moltes referències al mateix a la Bíblia.

La popa s'usa des de temps del rei Salomó per fer begudes refrescants i sorbets. De la closca dels fruits immadurs s'obté un pigment vermell; també serveix per curtir cuir. La closca de la fruita i les flors són molt astringents.

*Miquel Company
Guillem Florit*

mel i sucre, dolcet dolcet

—Haurà passat el Papà Noel per l'ajuntament ara que hi ha hagut canvi en la batlia? Ben aviat ho sabrem, encara que em sembla que no sé si podré esperar els cent dies de cortesia, ja que tenc notícies que se n'està preparant una de grossa.

***

— La proliferació de *casitas de aperos* per la foravila santjoanera causa preocupació a certs sectors de la població de Sant Joan. L'augment més que considerable de xaboles o xaletets —de gust mediocre i de molt mal gust— ha fet que molta gent es demani quin control se'n fa des de l'ajuntament. És constatable que moltes obres que es fan pel camp són legalitzades amb pressupostos més que ridículs: amb un pressupost de 200.000 o 400.000 ptes. es construeixen casetes per valor d'alguns milions. Una volteta per Son Sineu o *Novo* Pinyella o per Son Font o pel Cremat o per Hortella..., ens demostra els absurds a què em referesc. Això, crec, ni ho solucionaran les normes subsidiàries que diuen que s'estan redactant.

***

— El canvi a la batlia de la vila ha vingut determinat per un canvi, en certes actuacions municipals, positiu. La recuperació de les crides particulars ha estat una grata sorpresa; la recuperació del concurs de betlems; la millora a l'edifici de la casa de la vila comença a ser perceptible. Si bé, podríem pensar que tot és iniciativa de l'actual equip de govern hi ha projectes que són conseqüència de l'anterior gestió. De totes maneres he pogut comprovar que el talant del nou batle és molt més acollidor que no el d'abans. De totes maneres el talant no té res a veure amb les possibles actuacions que del nou batle i el seus equip puguin dur a terme.

***

— Des de fa uns mesos, hi ha un grup de joves motoristes locals que es dediquen a la pràctica de les carreres de velocitat per la zona del camp d'en Fiol i voltants. M'espanta veure que hagin convertit els carrers del poble en una pista de carreres amb el consegüent perill per als veïnats. Tots els qui hem tengut o conduït una moto hem fet brusques, però, sabem també de les temeritats que ocasionen i del poc control que causen en frenades i demés. Davant aquesta greu situació, crec que el batle i/o regidor d'interior haurien de prendre cartes a l'assumpte, abans que no ho hagin de fer per una desgràcia.

***

—Confiant amb aquesta il·lusió de fer coses pel poble, m'agradaria que l'ajuntament fés a saber a la gent —que haurem d'anomenar-la, incivilitzada— que la Mancomunitat del Pla té un servei de recollida d'objectes inutilitzables, com podien ser cotxes vells, arades, carros per dins la vila, ...

***

—Quan una entitat local celebra una efemèride, els qui som santjoaners estam contents de la importància d'aquests actes. Si són molts anys més que més. Però hi ha signes que denoten una certa groseria amb els costums. La penya motorista Sant Joan ha celebrat el seu 35 aniversari de la seva fundació i, en motiu de tal efemèride, el seu president ha publicat un llibret de 30 i picó de pàgines. Però quina no seria la sorpresa pels qui no són socis de la penya que aquest té un preu de 500 ptes. Vos imaginau si aquesta revista o la *Damunt Damunt*, cada número de les quals tenen més o menys número de pàgines que aquest prospecte valguéssin igual? Us pensau que algú les compraria?

Joan Bauçà

EXCURSIÓ:

Anàrem al...

PUIG ROIG

El mal temps no va fer que els nostres estimats excursionistes desistissin de passar un diumenge al aire lliure. El mal temps, en cap moment, ens féu pensar en l'abandó. Però al final ni ens banyàrem. Passàrem per les possessions de Mossa, per les cases del Cosconar, les quals aprofiten la roca per fer la teulada i l'aigua que cau per fer corrent. Visitàrem el famós quarter abandonat dels carabiners, en el qual hi féu guàrdia el pare de Pep s'escolà. I poguèrem donar la volta al puig Roig.

Anàrem al...

**PUIG DE SANT NOFRE
(12 de gener)**

Una cinquantena de santjoaners i santjoaneres partírem des de la plaça del Centre cap a Son Roig. Abans ens aturàrem a les coves de Son Roig. La pujada al puig de Sant Nofre fou ràpida i amb prou rost. A dalt la gent pogué contemplar la meravella paisatgística de les planes que enrevolten el puig. La passejada acabà amb una bona paella que ens preparàrem a la caseta de madò Maria Cartera.

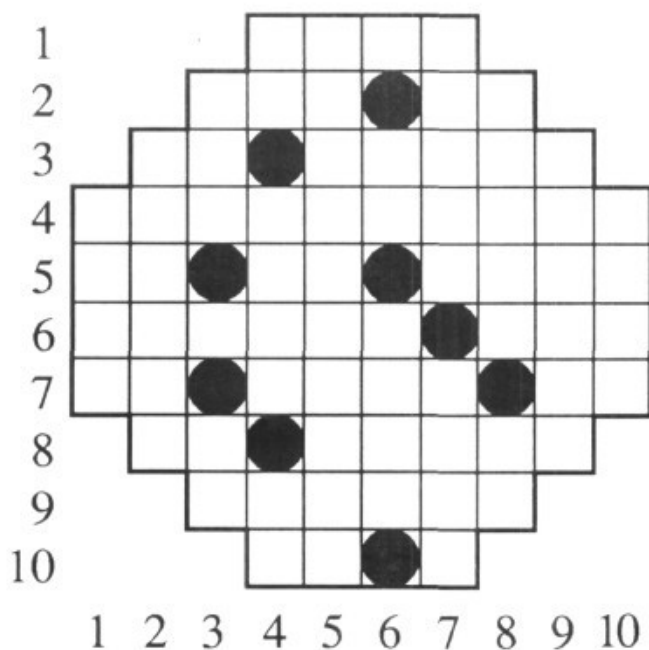

Anirem al...

**MASSANELLA
(2 de febrer)**

Partirem a l'hora habitual, és a dir devers les 8.30 h, cap a Inca. Deixarem els cotxes al coll de la Batalla, on començarem a caminar cap al coll de la Lfnia, el puig de Massanella, la font de l'Avenc, el coll de la Lfnia i retornarem cap als cotxes.

ENCREUAT

Horizontals:

1.- Conjunt de Rock Català de flaire ben coneguda. 2.- Octopus. Suar fora consonants. 3.- Nota musical. Unitat anglesa de longitud (0,9144 m). 4.- Tomarem a mirar, a estudiar, a examinar una cosa. 5.- Contracció proposicional. Linealment Tangencial. Adjectiu que, usat sempre davant el nom, indica puresa, sense mescla d'una altre cosa (femení). 6.- Legendària marca d'automòbils que encara existeix. Prefixe grec que significa un. 7.- Indicatiu dels ordinadors personals equipats amb processador ràpid. Al revés, eina destinada a recollir i translladar o remoure materials diversos. Les dues primeres

lletres de l'abecedari capgirades. 8.- Ocell. Doni amb paraules l'aprovació i aplaudiment a algú o alguna cosa. 9.- Planta de jardí de flors blanques o grogues. 10.- Setè grau de l'escala diatònica musical. Consonant.

Verticals:

1.- Mamífer rosegador de llarga coa i pelatge aspre i fosc. 2.- Narra uns fets reals o imaginaris. 3.- Familiarment, Josep. Consonant. Únic. 4.- Indicatiu de matrícula d'una província gallega. La primera claror del dia. El millor. 5.- Conjunt de cartes del Nou Testament que comprèn vint-i-una cartes atribuïdes a diversos apòstols. 6.- Consonant en creu. El primer de cada coll. Silicat de Magnesi Hidratat, fet pols serveix com a protector cutani. 7.- Ens mantenim a la superfície fora esforçar-nos. Territori propi d'un conjunt de gent determinat. 8.- tmercxE. Bona Senya, que hagueu arribat fins aquí. Que necessita la presència d'oxigen per viure. 10.- Ordena.

Joan Sastre

SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY, 2.500 ptes

Nom: .....
 Cognoms: .....
 Carrer: ..... núm.: .....
 Població: ..... cp: .....
 Banc o Caixa: ..... núm. de compte: .....

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a:
MEL I SUCRE Sant Joan, Bellavista 13

firma

AGENDA - GENER

Natalicis

-

Defuncions

-

Noces

Arnau Gayá Rebassa-Antònia Matas Ginard (1-XII-91)

Apotecaries de guàrdia

Diumenges

Dia 5:	Montuïri
Dia 12:	Petra
Dia 19:	Porreres
Dia 26:	Sant Joan

Benzineres

De dia i de nit:

Febrer (Manacor, cra. de Felanitx)

Diumenges:

Viñas (Manacor, cra. d'Artà)

Febrer (Manacor, cra. de Felanitx)

Marratxí (Inca, cra. de Palma)

Estelrich (Can Picafort, cra. d'Artà)

El Molinar (Palma, Ramonell Boix)

Febrer (Sant Joan, cra. de Manacor. *Diumenges matí*)

Festivitats del mes

Dia 1:	Cap d'any
Dia 6:	Els Reis
Dia 17:	Sant Antoni
Dia 20:	Sant Sebastià
Dia 21:	Santa Agnès
Dia 25:	Conversió de Sant Pau

Esdeveniments del mes

Sant Joan: Excursió del mes de l'OCB (dia 12)

la Pobla: Sant Antoni (dia 17)

Palma: Festes de Sant Sebastià (dies 17-20)

Campos: Festa de Sant Julià (dia 9)

Signes del Zodíac

Àries: Anau alerta amb la salut. Però com diuen l'amor us serà condescendent i els calés són fruit de cada dia: la loteria de nadal i del nin ja han passat.

Taure: Diuen allò tan poètic de que "l'amor és tan hermós", sigui de l'edat i del color que sigui. Seguiu així i no fésseu cas del que diran.

Bessons: Són temps de plantejar-se com està la situació familiar. Els fills són importants i no els teniu en consideració.

Cranc: Aquest signe mostra una tendència a la devaluació en aquesta mesada. No sé quina l'heu feta.

Lleó: L'orgull i la prepotència són símptomes de baixesa i no us cal fer-ne ús.

Verge: Seguint amb la tònica iniciada el mes passat, sou l'avantguardadurant aquest mig any pels vostres amics.

Balança: L'equilibri penja per un costat. És hora que reflexioneu sobre aquesta disiuntiva. Sou massa egocèntrics.

Escorpi: El vostre verí de vegades es converteix amb una cosa dolça com la mel i el sucre. El vostre cor no sempre respon als estímuls de la raó.

Sagitari: Us confiau amb la gent. I heu de tenir present que, de vegades, si donau la ma us agafen tot el braç.

Capricorn: Una sensació de frustració us afectarà durant aquests dies. Potser el temps sia un entrebanc, però el que importa és una regularització amb els hàbits quotidians.

Aquari: En contra del que pogueu pensar, teniu bones expectatives per enguany. Just un entrebanc per aquests dies: la costa de gener és mortal.

Peixos: Podria ser que els dolors físics fossin causa d'una impotència psíquica. De fet, superat aquesta, tendreu una estabilitat emocional i física.

Telèfons d'interès

Bombers:	55 00 80
Centre Sanitari:	52 63 11
GESA:	55 41 11
Ajuntament:	52 60 03
Apotecaria:	52 62 52
Consell Insular:	17 35 00
Govern Balear:	46 34 50
Centre Meteorològic:	26 46 10
Guardia Civil:	56 00 27
OCB:	72 32 99
SIAC:	900 321 321
PAC (Vilafranca):	56 05 50

El temps

Pluviometria	G. Company
Desembre dia 1	3,8
dia 2	0,3
dia 3	3,0
dia 4	3,1
dia 9	0,3
dia 10	3,9
dia 12	1,5
dia 13	3,1
dia 14	1,4
dia 15	0,9

Total desembre 21,3

Total acumulat 734,

La lluna

Minvant de dia 1 a dia 4.

Nova de dia 5 a dia 13.

Creixent de dia 14 a dia 19.

Plena de dia 20 a dia 26.

Minvant de dia 27 a 31.

Previsió del temps

El gener com és habitual, serà un mes fred. Hi haurà gelades fortes. Les precipitacions, si bé escasses, seran a finals de mes majoritàriament, ja que el temps serà molt variable.

Agenda esportiva. Futbol Tercera Regional:

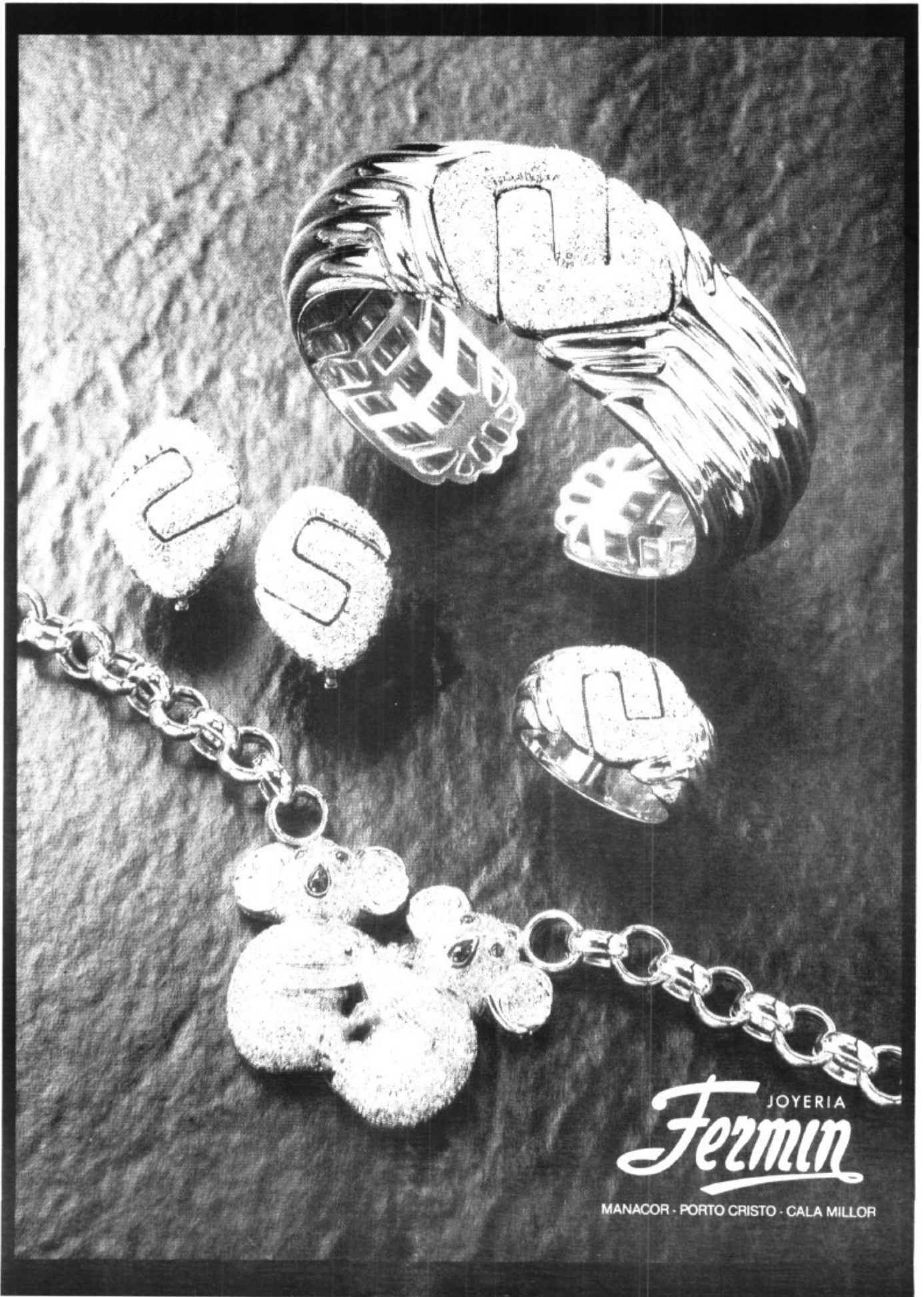
Sant Joan - Andratx (5-I-92)

Campanet - Sant Joan (12-I-92)

Sant Joan - Sencelles (19-I-92)

Platja Arenal - Sant Joan (26-I-92)

Esporles - Sant Joan (2-II-92)

JOYERIA
Fermin

MANACOR · PORTO CRISTO · CALA MILLOR